



«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՋԱՐԳԱՑՈՒՄ»  
ՀԻՄՆԱԴՐԱՍ



ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ  
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ  
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱՎ** Ուսուցչի համագործակցությունը սովորողների ծնողների կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչների հետ սովորողների կրթության կազմակերպման և ընտանեկան դաստիարակության հարցերում

**ԱՌԱՐԿՎ** Պատմություն

**ՀԵՂԻՆԱԿ** Լյուդմիլա Չաքարյան

**ՄԱՐԶ** Արագածոտն

**ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ** Երնջատափի Ե. Չարենցի անվան  
միջն. դպրոց

# Բովանդակություն

1.Ներածություն.....	2
2.Կրտսեր դպրոցականի կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը.....	4
3. Գեռահասների կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը.....	6
4.Պատանիների կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը.....	8
5. ԿԱՊԿՈՒԷ երեխաների կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան ....	9
.Գրականության ցանկ.....	16

## Ներածություն

Մանուկներին կրթելը աշխարհիս երեսին ամեն բան է ինձ համար...

Ուսուցիչը պետք է աշակերտին սիրի այնպես,ինչպես հայրը որդուն:

### Խ. Աբովյան

Հայ ժողովրդի համար ընտանիքը սրբություն է. ավանդույթների, սովորույթների, մշակույթի, դաստիարակության և բազմաթիվ այլ հատկանիշների կրողն ու փոխանցողը: Այն երեխայի կյանքում հասարակական առաջին աստիճանն է և մեծ տեղ ու դեր է զբաղեցնում նրա դաստիարակության կայացման հարցում: Ընտանեկան դաստիարակությունը շարունակական է, որի դերի բարձրացումը ավելի շատ է կախված դպրոցից: Ընտանիքի և դպրոցի համագործակցության

կետրոնում երեխան է,ով իր կրթության և զարգացման գլխավոր դերակատարն է և դպրոցում և ընտանիքում:

Եթե ընտանիքն ու դպրոցը համագործակցեն,ապա հաղթանակն ապահովված կլինի:Ամենակարևորը հետևել հզոր այգեպանի վարքագծին,որն ընդհամենը հոգ է տանում ի բույսի մասին,իսկ մնացածը բույսն ինքն է անում:

Արդի ժամանակներում,սակայն փոխվել է մարդկանց աշխարհայացքը,մտածելակերպն ու կյանքի պայմանները:Տնտեսության ,գիտության և մշակույթի արագ զարգացումը հատկապես ավելի բարձր պահանջներ են առաջադրում կրթական համակարգին:

21-րդ դարը նոր մարտիրավերներ է նետում մարդկությանը՝ նպաստելով գիտատեխնիկական առաջընթացին: Տեղեկատվական հեղափոխությունը վերափոխում է արդի հասարակությունը,որոշակի փոփոխություն է կրում ընտանեկան դաստիարակությունը:Մոցիալ-տնտեսական և հոգևոր մշակույթային կյանքի հորձանուտում աղճատվում է ավանդական ընտանիքի նկարագիրը՝արդիական դարձնելով ընտանեկան դաստիարակության,դպրոցի,ընտանիքի և,ընդհանրապես,համայնքի համագործակցության հիմնախնդիրները:

Ուշագրավ է մեծն մանկավարժ Մակարենկոյի հետևյալ խոսքերը.<<Մեր երեխաները մեր ծերությունն են:Ծիշտ դաստիարակենք, մեր երջանիկ ծերությունն է,վատ դաստիարակությունը՝մեր ապագա վիշտը,մեր արտասուքները,դա մեր հանցանքն է մյուս մարդկանց առջև, ամբողջ երկրի առջև>>:

Երեխաներին,ծնողներին և ուսուցիչներին միավորում են ընդհանուր մտավախություններ և խնդիրներ,որոնք առնչվում են ուսուցման և դաստիարակության հարցերին: Այս մասին առավել մանրամասն կշարադրեմ բուն նյութի շրջանակներում՝ըստ սովորողների տարիքային զարգացման առանձնահատկությունների,ներառյալ ԿԱՊԿՈՒԻ երեխաների:

Ի հավելումն վերոնշյալի,նշեմ,որ մեծ մանկավարժները և հոգբանները՝ ելնելով սովորողների ուսուցման և դաստիարակության զարգացման առանձնահատկություններից,դպրոցական տարիքը պարբերացրել են երեք հետևյալ փուլերով՝

- 1.Կրտսեր դպրոցական՝1-4 դասարաններ
- 2.Դեռահաս(միջին տարիք)5-9դասարաններ
- 3.Ավագ դպրոցական(պատանեկություն)10-12դասարաններ

6-9 տարեկան	Կրտսեր դպրոցական 1-4 դասարաններ
-------------	------------------------------------

10-14,15տարեկան	Դեռահասություն 5-9դասարաններ
16-18տարեկան	Պատանեկություն 10-12դասարաններ



## Գլուխ 1

### Կրտսեր դպրոցականի կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը

Գալով դպրոց երեխան միանգամայն նոր սոցիալական իրավիճակի մեջ է հայտնվում: Փոխվում է նրա դերը հասարակության մեջ: Նրա առջև կանգնեցվում են նոր պարտականություններ, նա ստանում է նոր իրավունքներ: Փոխվում է երեխայի կենցաղը և ռեժիմը, նրան ձգում է խաղը, բակը, ընկերները: Նախկին սովորույթները և նոր դպրոցի կողմից դրված պահանջները իրար չեն համապատասխանում:

Դպրոց ընդունվելուն պես երեխան հայտնվում է միևնույն լուրջ գործով զբաղվող հասակակիցների խմբում: Նոր պայմաններին, ընկերներին հարմարվելու գործում շատ մեծ է ուսուցչի դերը: Նախ և առաջ մի որոշակի ժամանակաշրջան երեխային պետք է պատրաստել նոր գործունեության, քանի որ ուսումնական գործընթացը գուտ սոցիալական երևույթ է և երեխան չի պատկերացնում, թե ինչպես լուծի իր առջև դրված խնդիրները: Ուսուցիչը և ծնողը պետք է երեխային բացատրեն նոր պահանջները:

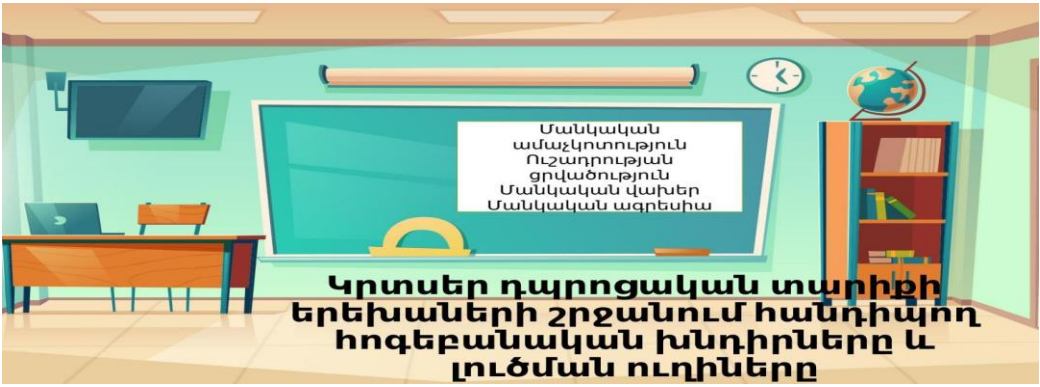
Դպրոցին երեխայի բազմակողմանի հարմարումը ապահովելու համար անհրաժեշտ է բազմակողմանի աշխատանք: Եթե ուսուցիչը որոշակի անհատական մոտեցում չցուցաբերի և փորձի երեխային պատժել, ապա դա կունենա կործանարար ազդեցություն նրա ողջ կյանքի ընթացքում: Չնայած երեխաների նկատմամբ ունեցած ուսուցչի բարի վերաբրմունքին, այդուհանդերձ, նա հանդես է գալիս որպես հեղինակավոր և խիստ դաստիարակ:

Ուսուցչի և ծնողի համատեղ և տեղին գործունեության արդյունքում կրտսեր դպրոցականը արագ կկարողանա հարմարվել նոր միջավայրին: Երեխային արդեն սկսում են հետաքրքրել միանգամայն այլ բնույթի ինֆորմացիա, փոխվում է երեխայի արժեքային համակարգը: Վերջինս սկսում է բարձր գնահատել նոր գործունեության ձևերը, դրանց արդյունքները: Երեխան բարձր է գնահատում ուսումը: Լավ սովորելը դառնում է արժեք, դրա համար էլ նա գնահատում է իրեն և մարդկանց, ձեռք է բերում նոր մտածելակերպ: Նա արագորեն սկսում է զարգացնել մտածելակերպը:

Ցանկալի արդյունքի հասնելու համար մեծ աշխատանք պետք է տանել կրտսեր դպրոցականների հետ ուսումնական գործունեության յուրացման կապակցությամբ: Կարևոր է աշակերտին սովորեցնել, թե ինչպես սովորել նյութը: Աշակերտին պետք է հասկանալի դարձնել առաջադրված խնդիրը, հասկանալի դարձնել այն քայլերը, որոնց միջոցով նա պետք է հասնի խնդրի լուծմանը:

Կրտսեր դպրոցականը պետք է սովորի ինքնահսկաման հնարները, այսինքն գնահատել խնդրի լուծման արդյունքները: Ուսուցման գործընթացի անբավարար ընթացքը խանգարում է երեխային ոչ միայն յուրացնել գիտելիքը, այլև մեծ վնաս է հասցնում դպրոցականի կյանքին: Այս ամենի հետևանքը հանգեցնում է 7 տարեկանի ճգնաժամին: 7 տարեկանի ճգնաժամը գիտնականները կապում են ուսումնական խնդիրների հետ: Այս տարիքում երեխաները դառնում են նյարդային, կամակոր, արագ հոգնում են և չեն ուզում հանախել դպրոց: Այս պարագայում ուսուցիչը պետք է ոտքի հանի իր ողջ մանկավարժական զինանոցը՝ երեխային ճգնաժամային իրավիճակից դուրս բերելու համար: Այս տարիքում աշակերտի համար կարևոր է ուսուցչի գովասանքը, գնահատականը, ավելի ուշ հասակակիցների կարծիքը իր անձի վերաբերյալ: Այս ամենը նպաստում է երեխայի կողմից սոցիալական իր նոր դերի գիտակցմանը: Այս պարագայում մեծ է թե՛ ուսուցչի, և թե՛ ընտանիքի դերը: Հետզհետե մեծանում է նաև հասակակիցների հետ շփումները, որի բավարարման ընթացքում երեխան սկսում է հասկանալ առկա կանոնները, միջանձնային շփման նրբությունները:

Ուսման գործունեությունը փոխում է երեխայի զգացմունքների բովանդակությունը, դրանք դառնում են ավելի գիտակցված և զսպված: Այս գործընթացում կարևորվում է ծնողի կամ օրինական ներկայացուցչի դերը, որը կարող է ներկայացնել երեխային ընդունելի վարքագծեր, նորմեր, կանոններ և զարգացնել երեխայի բարոյական ինքնագիտակցությունը:



## ՔԼՈՒԽ 2

### Դեռահասների կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը

Տարիքային այս փուլը բնութագրվում է հզոր տեղաշարժերով՝ սեռային պարբերացման գործընթացներով: Տեղի է ունենում երեխաների արագ հասունացում: Ֆիզիկական հասունացումը տղաների և աղջիկների մոտ տարբեր հակասություններ է առաջացնում: Եթե տղաների մոտ արագ հասունացումը սովորաբար բարձրացնում է սոցիալական ստատուսը, ապա աղջիկների մոտ կարող է հասակակիցներից օտարման պատճառ հանդիսանալ և ընթանալ խիստ հուզականորեն: Այս ամենի արդյունքում նրանք համարյա լիովին հասուն մարդ են դառնում, սակայն սոցիալական տեսանկյունից և սոցիալական դիրքերի առումով մնում են երեխա: Այդ է պատճառը, որ դեռահասությունը հաճախ շատերի մոտ ընթանում է ճգնաժամերով: Ըստ ռուս գիտնական Վիգոտսկու՝ դեռահասության ճգնաժամը պայմանավորված է օրգանական, սոցիալական և հոգեբանության զարգացման անհամամասնություններով: Այս տարիքի երեխաները կարծում են, որ իրենք պատրաստ են հասուն կյանքի և չեն կարող գտնվել ծնողների տրամադրության տակ: Նրանց մեջ ձևավորվում է ագրեսիա ծնողի, ուսուցչի և հասարակության նկատմամբ:

Դեռահասության տարիքի ամենակարևոր բնութագրերից մեկը ինքնուրույնության ձգտումն է, որը շատ բան է որոշում միջանձնային հարաբերությունների ժամանակ, հատկապես ծնողների հետ հարաբերությունների ժամանակ: Երեխան ձգտում է ինքնուրույն որոշում կայացնել, սակայն հաճախ ծնողները չեն տեսնում երեխաների մեջ տեղի ունեցող հզոր տեղաշարժերը: Ծնողները երեխաների հետ այնպես են վերաբերվում, ինչպես փոքրերի: Սա հաճախ հանգեցնում է կոնֆլիկտների: Երեխաները կարծում են, թե ծնողները իրենց ճիշտ չեն հասկանում, իսկ դա իսկպես ճիշտ է: Սակայն

դեռահասության ճգնաժամը անցումային շրջան է,և էապես կարող է մեղմվել դաստիարակչական ճիշտ մոտեցումների դեպքում և ընդհակառակը:Եթե չի փոխվում ծնողների կողմից վերաբերմունքը երեխայի նոր ձգտումներին,սպասումներին,հաճախ տեղի է ուենում օտարում սեփական ընտանիքից:Եթե ծնողները վստահում են երեխային,այսինքն նրան թույլ են տալիս իրենց հետ համաձայնեցնելով իրականացնել իրենց որոշումները,ապա այս դեպքում երեխան վստահում է ծնողներին:Երեխայի համար հայրը և մայրը դառնում են համար մեկ մոդել:

Հետազոտությունները ցույց են տվել,որ հասակակիցների կողմից ընդունվելու գործում մեծ դեր է խաղում անհատի սեփական ԵՄ-ի ինքնագնահատականը:Այս դեպքում նա հեշտությամբ է հարմարվում միջավայրին:Գնահատականի ցածր լինելու դեպքում դեռահասը ավելի կաշկանդված է լինում և հաճախ է մեկուսանում միջավայրից:Դեռահասության տարիքին բնորոշ է տեսողական մտածողությունը:Նա ձեռք է բերում նոր աշխարհայացք՝աշխարհի և սեփական ԵՄ-ի,մարդկանց հետ հարաբերությունների և այլնի հանդեպ:Էապես փոխվում է երեխաների հասկացությունների շրջանակը.առօրեականին փոխարինելու է գալիս տեսականը,այսինքն երևույթները սկսում են գնահատել պատճառահետևանքային և տրամաբանական կապերի հիման վրա:Երեխայի մտածողությունը դառնում է համակարգված,հեևողական,տրամաբանական,որն էլ նպաստում է հումորի կտրուկ զարգացմանը:Հիշողությունը իմաստավորված է,էապես զարգանում է կամքը և ինքնահսկումը:

Դեռահասների դաստիարակությունը ունի իր որոշակի դժվարությունները՝կապված ամենից առաջ նրանց ֆիզիոլոգիական առանձնահատկությունների հետ :Թե՛ դպրոցը և թե՛ ընտանիքը պետք է ճիշտ կազմակերպեն երեխայի դաստիարակությունը՝հաշվի առնելով վերջինիս ֆիզիկական զարգացման առանձնահատկությունները:

Դեռահասի կյանքում դպրոցը և ուսումը մեծ տեղ են զբաղեցնում:Այս տարիքում դեռահասների ուսումնաիմացական գործունեությունը դուրս է գալիս դպրոցական ծրագրերի շրջանակներից:Գիտելիքի ձեռքբերումը,սակայն ոչ բոլոր դեռահասների համար է դառնում ներկայի և ապագայի համար անհրաժեշտ գործողություն:Նրան բնորոշ է հետաքրքրասիրությունը,որը կարող է տարբեր ուղվածություններ ունենալ:

Մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները սովորաբար սկսվում է ավագ դեռահասության տարիքից:Մանկավարժի ցուցաբերած հատուկ դաստիարակչական աշխատանքների շնորհիվ դեռահասի մոտ սկսվում է հետաքրքրություն առանձին մասնագիտությունների նկատմամբ:

Այդ տարիքի աշակերտների հետ տարվող աշխատանքում ուսուցչի կարևորագույն խնդիրն է մանկավարժորեն ճիշտ կազմակերպել նրանց գործունեությունը թե՛ դպրոցում,թե՛ դպրոցից դուրս:Նրանց նկատմամբ անհատական մոտեցում ցուցաբերելիս պահպանել անհրաժեշտ տակտ,դրսևորել մանկավարժական զսպվածություն և համբերություն:

## Դեռահասուրթյան ճգնաժամեր



### ԳԼՈՒԽ 3

#### **Պատանիների կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը**

Պատանեկության տարիքում լիովին ավարտվում է մարդու ֆիզիկական և հոգեբանական հասունացումը: Նույնը կարելի է ասել հոգեբանական ֆունկցիայի մասին: Այս տարիքում աստիճանաբար գլուխ է բարձրացնում նոր պրոբլեմ՝ մարդու կյանքի իմաստի, կյանքում սեփական տեղը գտնելու և նման այլ աշխարհահայացքային հարցեր: Մասնագիտական կողմնորոշումը սկսում է



առաջատար տեղ գրավել պատանու կյանքում: 16-18 տարեկան պատանիները սովորում են դպրոցում, որից հետո պիտի պատրաստ լինեն մտնելու կյանք: Այս հանգամանքը հանգեցնում է ճգնաժամի: Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ ինքնասպանությունները այս տարիքում մեծ տոկոս են կազմում: Մեծանում է նաև կոնֆլիկտների թիվը միջավայրի հետ՝ ուսուցիչներ, ծնողներ և այլն: Տեղի է ունենում սերունդների պայքար. ինձ տվեք ինքնուրույնություն և ընդունեք ինձ իրավահավասար անձնավորություն: Մեփական ԵՄ-ի անկրկնելիության ձգտումը հիմք է հանդիսանում պատանեկության ենթամշակույթի ձևավորման համար: Այս տարիքում շատ կարվոր է դաստիարակության մեջ անհատական մոտեցումը, քանի որ ամեն աշակերտի մեջ շատ վառ է դրսևորվում անհատականությունը: Ընդ որում անհատական մոտեցումը շատ կարևոր է ինչպես անհատական նախադրյալների և ընդունակությունների զարգացման լավագույն պայմաններ ստղծելու, այնպես էլ օգնություն ցույց տալու նրանց, ովքեր դժվարություններ են կրում միասնական ուսումնական ծրագրերի պահանջների կատարման մեջ, կամ շեղումներ են թույլ տալիս վարքի նորմերից, խախտում կարգապահությունը և այլն:

Պատանեկության տարիքի ամենակարևոր նորագոյացություններն են աշխարհայացքի ձևավորման տարրերը, անցումը բարոյական զարգացման նոր ստադիայի. սոցիալական նոր ստատուսի ձեռք բերում, անձնագիր, ընտրական իրավունք և այլն: Այս տարիքում հարաբերությունները դեռահասների հետ ավելի արդիական են դառնում: Ամուսնությունը դառնում է որպես առաջնահերթ նպատակ: Այնուամենայնիվ, ժողովրդի մեջ ընդունված է այն տեսակետը, որ պատանեկությունը կյանքի ամենաերջանիկ շրջանն է: Բացակայում է պատասխանատվությունն իր և ուրիշների հանդեպ, մյուս կողմից նկատելիորեն ընդլայնված է ազատությունների շրջանակը: Այս տարիքում մարդու հիմնական նպատակը ինքնուրույնության հասնելն է:

## Դպրոց-աշակերտ-ծնող

### ԳԼՈՒԽ 4

#### **ԿԱՊԿՈՒ Երեխաների կրթության կազմակերպումը և ընտանեկան դաստիարակությունը**

Հայ ժողովուրդը պատմության մեջ հայտնի է խոցելի խմբերի հանդեպ իր ունեցած մարդասիրական մոտեցումներով: Հնում եկեղեցին իր վրա է վերցրել հաշմանդամներին և կարիքավորներին կրթելու, հոգ տանելու և ներառելու մեծ գործը: Սակայն խորհրդային տարիներին պատկերը փոխվեց. բացվեցին

հատուկ հաստատություններ և մարդիկ առանձնացվեցին հասարակությունից: Ընտանիքները տարիներով թաքցնում էին նման երեխաների գոյությունը՝ համարելով այն ամոթալի դժբախտություն: Բարերախտաբար այժմ պատկերը բավականին այլ է, և զգալի են դրական տեղաշարժերը հասարակության ընկալման և վերաբերմունքի մեջ:

Ի թիվս մի շարք միջազգային կազմակերպությունների, ՀՀ կառավարությունը ևս դրական քայլեր է ձեռնարկում երեխաների կրթության իրավունքն իրականացնելու նպատակով, այս փաստն է վկայում ՀՀ Ազգային Ժողովի 2014թ դեկտեմբերի 1-ին ընդունված «Հանրակրթության մասին ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը, որով նախատեսվում է հանրակրթության համակարգում անցում կատարել համընդհանուր ներառական կրթության: Ըստ օրենքի ներառական կրթությունը յուրաքանչյուր երեխայի համար, այդ թվում ԿԱՊԿՈՒ, զարգացման առանձնահատկություններին համապատասխան, անհրաժեշտ պայմանների և հարմարեցված միջավայրի ապահովման միջոցով կրթական գործընթացին առավելագույն մասնակցության և ՀՊԶ-ով սահմանված արդյունքի ապահովումն է: Համաձայն վերոհիշյալ օրենքի **կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք** ունի «ուսուցման հետ կապված դժվարություններ, այդ թվում՝ զարգացման կամ մտավոր առանձնահատկություններ ունեցող այն անձը, սովորողը, որի կողմից հանրակրթական հիմնական ծրագրերը յուրացվելու համար անհրաժեշտ են կրթության առանձնահատուկ պայմաններ»:

Ներառական կրթությունը չի վերաբերվում միայն հաշմանդամություն ունեցող երեխաների կրթությանը, այն պետք է օգտակար լինի բոլոր երեխաներին և կենտրոնացված բոլորի կարիքների վրա՝ բոլոր սովորողների համար ապահովվելով որակյալ կրթություն և սոցիալական ներառում:

Ուսուցիչը այսուհետ ԿԱՊԿՈՒ (կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող) երեխաների համար կազմում է ԱՈՒՊ (անհատական ուսուցման պլան):

Վերը նշվածից ելնելով կարելի է ասել, որ ԾՆՈՂ-ԵՐԵԽԱ-ՈՒՍՈՒՑԻՉ փոխհարաբերությունների խնդիրը միշտ էլ եղել է հոգեբանների հետաքրքրության շրջանակներում: Չարգացման տարբեր խանգարումներ և հոգեբանական խնդիրներ ունեցող երեխաների հետ աշխատելիս առանց ծնողների ներգրավվածության, փոխհամագործակցության գրեթե հնարավոր չէ հասնել ցանկալի արդյունքի:

Ցավոք մեր իրականության մեջ գնալով մեծանում է խանգարումներ և հաշմանդամություն ունեցող երեխաների թիվը, որը մտածելու տեղիք է տալիս: Ինչպես լուծել այս խնդիրը, օգնել ուսման մեջ դժվարություններ ունեցող երեխաներին:

Ըստ ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի կատարած հետազոտությունների ներառական կրթությունն օգնում է բոլոր երեխաներին՝ հաշմանդամություն ունեցող և առանց, նաև նպաստում է ավելի կայուն, հանդուրժող և բարգավաճ հասարակության կայացմանը:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ մտավոր խանգարումներ և հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին կարելի է դասակարգել ըստ զարգացման առանձնահատկությունների: Նման խանգարումների թվին են դասվում`

**Առաիգմը՝**

**1Սոցիալական հաղորդակցման և սոցիալական փոխազդեցության բացակայություն,**

**2Սահամանափակ և կրկնվող վարքաձևեր, հետաքրքրություններ և գործողություններ:**

**Ասպերգերի համախտանիշ:**

**Մանկական ուղեղային պարալիզ:**

**Հիպերակտիվություն:**

**Ուսման մեջ դժվարություններ ունեցող երեխաներ**



**Ուսման մեջ դժվարություններ**

**Գիւլեքսիա(կարդալու  
կարողության խանգարում)**

**Գիսգրաֆիա(գրելու կարողության խանգարում)**

**Գիսկալկուլիա(մաթեմատիկական գործողություններ կատարելու կարողության խանգարում)**

**Լսողական վերլուծության  
խանգարում**

**Սոցիալական դժվարություններ**



## **Եզրակացություն**

Իմ հետազոտության արդյունքում եկա այն եզրահանգման,որ ծնողների ներգրավվածությունը երեխայի կրթության և դաստիարակության գործում նշանակում է միասնական և անընդմեջ պատասխանատվություն աշակերտի հաջողությունների և ուսման բարելավմանը ինչպես տանը, այնպես էլ դպրոցում:

Երեխային դպրոցական կյանքին պետք է նախապատրաստել դեռ վաղ տարիքից՝ցուցաբերելով մեծ համբերություն:Չկոտրել վստահությունը հաջող ուսման,աշխատանքի հանդեպ,նաև ճիշտ և բազմակողմանի զարգացման համար թույլ տալ ունենալ սխալվելու իրավունք:Երեխայի վստահությունն իր ուժերի հանդեպ,հավատը,որ ինքը կարող է սովորել,կարևոր պայմաններ են նրա ուսման

համար:Սակայն առանց ընտանիքի և դպրոցի համաձայնեցված աշխատանքի անգամ ամենալավ դպրոցում և ամենավորձված ուսուցչի համար դժվար կլինի կրթության և դաստիարակության գծով արդյունավետ աշխատանք տանել:

Հավելեմ,որ յուրաքանչյուր ծնողի սրբազան պարտքն է այսօր երեխային ճիշտ դաստիարակություն տալը:Ծնողը պետք է հասկանա,որ անհրաժեշտ է ոչ միայն սիրել երեխային և հոգալ նրա ամենօրյա հոգսերը, այլ անհրաժեշտ է,որ երեխան զգա,հասկանա,վստահ լինի,որ իրեն սիրում են,ինչպիսի դժվարություններ,բախումներ և կոնֆլիկտներ էլ որ ծագեն ծնողի հետ իր հարաբերություններում:Միայն սիրո վրա հիմնված կարող է դաստիարակվել բարոյական վարքագիծ:Միայն սերը կարող է սովորեցնել ոչ միայն թերի,այլ նաև լիարժեք ընտանիքի երեխային: Երեխայի նկատմամբ ճիշտ մոտեցումը և նրա խելամիտ դաստիարակությունը հաջող ուսուցման հիմքն են:Մանկավարժի գլխավոր խնդիրն է անձի մեջ արթնացնել հետաքրքրություն դեպի դպրոցը,ուսումը,մշակել համառ ու հաստատակամ, կայուն սովորույթներ,հետաքրքրություն դաստիարակել դպրոցի,դասի,պարապմունքների հանդեպ:Ծատ կարևոր է նաև երեխայի դաստիարակության հարցում ծնողի վերաբերմունքը,ինչպես նաև այն հանգամանքը,թե վերջիններս ըստ իրենց իմացական կարողությունների,որտեղ են իրենց տեսնում դաստիարակության գործընթացում:

Ծնող-դպրոց համագործակցության մեթոդները տարբեր են՝խմբային և անհատական:Կան հարցեր,որոնք քննարկվում են ընդհանուր ժողովների ժամանակ:Ծնողական ժողովը հիմնական ձևն է ծնողների հետ տարվող աշխատանքի,որի միջոցով լուծվում են դաստիարակչական բնույթի հարցեր,որտեղ շատ կարևոր է դաստիակի և մյուս ուսուցիչների շփման ոճը:Կարևոր է նաև խորհրդատվությունների կազմակերպումը,որոնք կրում են անհատական բնույթ:Լուրջ խնդիրների դեպքում կարևոր է ծնողներին հուզական աջակցություն ցույց տալ:

Մեջբերեմ,որ երեխայի դաստիարակության գործում անզնահատելի տեղ ունի դաստիակը,նրա կատարած աշխատանքը՝ձևավորելով նոր մարդու:Դաստիակը մեծ դեր է կատարում մատաղ սերնդի դաստիարակության բարդ ու պատասխանատու գործում՝դպրոցի,ընտանիքի և հասարակության ջանքերը համատեղելու գործընթացում:Ինչպես նշել է Արիստոտելը.<<Ծնողները երեխային կյանք են տալիս,ուսուցիչ-դաստիարակը՝ բարի կամք>>:

Հետազոտական աշխատանքիս վառ ապացույցն է Աբրահամ Լինքոլնի նամակը որդու ուսուցչին:Վերջինիս կարելի է անվանել ՄԵԾ ՈՒՍՈՒՑԻՉ:Լինքոլնը մտահոգ լինելով որդու դաստիարակության հարցերով նամակ է գրում որդու ուսուցչին.<<...դպրոցում նրա գտնվելու ընթացքում սովորեցրեք արդար պարտվել,այլ ոչ թե խարդախությամբ հաղթել:Սովորեցրեք նրան վստահել իր սեփական մտքերին,եթե նույնիսկ ոմանք պնդում են,որ ինքը սխալվում է... Սովորեցրեք նրան հավատալ ինքն իրեն,որովհետև այդ դեպքում նա միշտ հավատով լցված կլինի մարդկանց հանդեպ...>>:

## Գրականության ցանկ

1. Ս.Ս. Խուրդյան <<Անձի զարգացման ճգնաժամային տարիքները>>:
2. Ա.Վ. Պետրովսկի <<Տարիքային և մանկավարժական հոգեբանություն>>:
3. Յու.Բարանսկի <<Մանկավարժություն>>
4. Նալչաջյան <<Ընդհանուր հոգեբանության հիմունքներ>>
5. Լև Ս.Վիգոտսկի <<Հոգեբանություն>>:
6. Սյուզաննա Պետրոսյան <<Ներառական կրթությունը գործնականում>>:
7. Սիրանուշ Անտոնյան <<Ծնողավարության ձեռնարկ>>:
8. World Vision <<Դաստիարակության դրական մոտեցումներ>>: